

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	21XECdo/8/2016
Identifikačné číslo spisu:	6414206534
Dátum vydania rozhodnutia:	22.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6414206534.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej: POHOTOVOŠŤ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, proti povinnej: F. E., nar. XX.XX.XXXX, Q., zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár s. r. o., Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466, vedenej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, Exekútorský úrad, Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava, o vymoženie 370,46 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 19Er/374/2014, o dovolaní povinnej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41CoE/274/2015-56 zo dňa 29. júla 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41CoE/274/2015-56 zo dňa 29. júla 2015 z r u š u j e
a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Povinná m á n á r o k n a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením č. k. 19Er/374/2014-35 zo dňa 15.12.2014 podľa § 50 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) vyhovel námietkam povinnej proti exekúcii. Exekučným titulom v prejednávanej veci je rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 06693/2012 zo dňa 31.01.2013, ktorý bol vydaný na základe Zmluvy o úvere č. 609900181 zo dňa 16.08.2011, uzavretej medzi oprávnenou a povinnou dňa 16.08.2011. Súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka posúdil právny vzťah medzi oprávnenou a povinnou ako spotrebiteľský a zmluvu o úvere ako spotrebiteľskú zmluvu. Poukázal na to, že rozhodcovská doložka, ktorá mala v predmetnom konaní založiť legitimitu pre exekučný titul, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak by v konaní vystupoval na strane žalovaného. Okresný súd má za to, že rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. Poukázal tiež na ust. čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 2 písm. a/ a čl. 3 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zo dňa 05. Apríla 1993 (ďalej len „Smernica“), podľa ktorej zmluvná podmienka, ktorá nebolo

dohodnutá individuálne sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ku škode spotrebiteľa.

2. Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 41CoE/274/2015-56 zo dňa 29.07.2015 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že námietky povinnej proti exekúcii vedenej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, Exekútorský úrad, so sídlom Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava pod sp. zn. EX 908/14 zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že záver okresného súdu o spotrebiteľskej povahe zmluvného vzťahu medzi oprávnenou a povinnou považuje za správny. Na druhej strane však považoval za nesprávne právne posúdenie otázky formálnej a materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu zo strany okresného súdu. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že rozhodcovská zmluva je uzavretá na samostatnej listine, ktorú povinná podpisovala osobitne od Zmluvy, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú aj Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere. To, že boli zmluvné podmienky vopred pripravené oprávneným na túto skutočnosť nemajú vplyv. Odvolací súd totiž poukazuje na rozdiel medzi rozhodcovskou zmluvou podľa § 3 a nasl. ZoRK a rozhodcovskou doložkou podľa § 5 ods. 2 ZoRK. Tým, že zmluvné strany výslovne prejavili vôľu uzavrieť rozhodcovskú zmluvu tak, že ju podpísali, došlo k jej individuálnemu dojednaniu, preto nemôže byť považovaná za neprijateľnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala povinná dovolanie, v zmysle ust. § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p., z dôvodu podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p., v zmysle ktorého rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a zároveň je konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Povinná trvá na tom, že predmetná rozhodcovská doložka, tak ako bola dojednaná v znení rozhodcovskej zmluvy predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je súčasťou spotrebiteľského zmluvného vzťahu. Odvolací súd vôbec neodôvodnil prečo a na základe akých vykonaných dôkazov mal za to, že v tomto prípade k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej zmluvy malo prísť, pričom oprávnený v tejto časti neunesol dôkazné bremeno a individuálnosť uzavretia rozhodcovskej zmluvy nepreukázal. Odvolací súd vychádzal z nesprávneho predpokladu, pokiaľ individuálnosť uzavretia rozhodcovskej zmluvy posudzoval len s poukazom na existenciu osobitnej listiny, ktorá bola spotrebiteľovi predložená na podpis spolu so zmluvou o úvere. Súd sa podľa povinnej nevysporiadal so skutočnosťou, že spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť obsah samotnej zmluvy, pričom poukazuje na to, že za možnosť zmeny obsahu zmluvy nemožno považovať tú skutočnosť, že spotrebiteľ nemusí takúto zmluvu vôbec podpísať. Odvolací súd sa navyše nezaoberal objektívnym posúdením možnosti spotrebiteľa uzavrieť zmluvu o úvere bez uzavretia rozhodcovskej zmluvy, vzhľadom na nekalé obchodné praktiky oprávneného, ktoré sú súdu z jeho činnosti známe. Pritom sám v napádanom rozhodnutí poukazoval na podstatu právnej úpravy chrániacej spotrebiteľa a na dôvody, pre ktoré je ako taká prijímaná. Napadnuté uznesenie považuje za neodôvodnené, nepreskúmateľné, a to o to viac, že v skutkovo a právne totožných sporoch v predchádzajúcom období opakovane Krajský súd v Banskej Bystrici prejedlikoval, že takto uzatvorená rozhodcovská zmluva predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná. V tomto prípade súd rozhodol odlišne, pričom odklon od svojej doterajšej praxe vôbec neodôvodnil. Na základe vyššie uvedeného povinná navrhuje, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a to tak, že potvrdí rozhodnutie súdu prvej inštancie.

4. K dovolaniu povinnej sa vyjadrila oprávnená a uvádza, že postavenie povinnej ako spotrebiteľa razantne odmieta, nakoľko jej bol poskytnutý úver za účelom povolania. Má za to, že rozhodcovská doložka dohodnutá medzi ňou a povinnou je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania. Uzavretie zmluvy o úvere v predmetnom prípade nebolo podmienené uzavretím rozhodcovskej zmluvy, jedná sa o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Oprávnená žiada, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolania podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., rozhodol vo veci bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle prechodného ustanovenia § 470 ods. 1, ods. 2 veta prvá C. s. p. (podľa ktorých ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a prípustnosť dovolania posudzoval podľa § 236, § 237 a § 239 O. s. p.

7. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Úspech každého dovolania je vždy podmienený (primárnym) záverom odvolacieho súdu, že je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom odvolacieho súdu, že dovolanie je aj opodstatnené. V posudzovanej veci Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací uznesením č. k. 41CoE/274/2015-56 zo dňa 29.07.2015 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie o vyhovení námietok povinnej, z ktorej skutočnosti je zrejmé, že v predmetnej veci je dovolanie prípustné podľa § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

8. Povinná tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. Dovolací súd právne posúdenie otázky individuálneho dojednania rozhodcovskej zmluvy odvolacím súdom nepovažuje za správne.

10. Z predložených listín je preukázané, že oprávnená a povinná uzavreli dňa 16.08.2011 Zmluvu o úvere č. 609900181 v spojení so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, v zmysle ktorej poskytla oprávnená povinnej úver vo výške 500,- eur a povinná sa zaviazala poskytnutú sumu splatiť v 12-tich mesačných splátkach po 82,- eur. V ten istý deň, t. j. 16.08.2011, uzavreli zmluvné strany aj rozhodcovskú zmluvu, v ktorej sa uvádza: „Všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. 609900181 uzatvorenej dňa 16.08.2011 vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: a/ pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a. s., ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na stálom rozhodcovskom súde. Rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu. Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z právnych vzťahov uvedených v bode 1 tohto článku zmluvy, vrátane sporov o platnosť, výklad alebo zrušenie zmluvy o úvere na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciu podmienku tejto rozhodcovskej zmluvy, ustanovenej tejto vety sa nepoužije v prípade ak pred podaním žaloby na všeobecnom súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou zmluvou v súlade s vnútornými predpismi Stáleho rozhodcovského súdu založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu.“ Od tejto rozhodcovskej zmluvy odvodil svoju právomoc rozhodcovský súd, ktorý dňa 31.01.2013 rozsudkom sp. zn. SR 06693/12 uložil povinnej povinnosť zaplatiť oprávnenej sumu vo výške 750,46 spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 677,69 eur od 15.09.2012 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 677,69 eur od 19.09.2012 do zaplatenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške 257,73 eur, to všetko v mesačných splátkach vo výške 120,- eur splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci na účet žalobcu s tým, že prvá splátka sa stáva splatnou k poslednému dňu v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozhodnutia, až do úplného zaplatenia dlhu, a to pod následkom straty výhody splátok a výkonu rozhodnutia v prípade nezaplatenia

čo i len jednej splátky riadne a včas.

11. Podľa ust. § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. účinného v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „občiansky zákonník“) účinného v čase uzavretia zmluvy, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

12. Podľa ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

13. Podľa ust. § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

14. Podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

15. Podľa ust. § 53 ods. 4 písm. k/ a r/ Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku, a tie, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom.

16. Podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

17. V preskúmvanej veci odvolací súd nesprávne vyhodnotil zákonnosť prijatej rozhodcovskej zmluvy, pričom sa obmedzil len na konštatovanie že bola podpísaná, čím došlo k jej individuálnemu dojednaniu, preto podľa jeho názoru nemôže byť považovaná za neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda neplatnú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

18. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi oprávneným a povinným vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už v deň podpisu zmluvy, i keď na samostatnej, individuálnej listine, avšak formou predtlačeného formulára. Dovolací súd priznáva žalovanej ak poukazuje na nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky, nakoľko jej obsah nemohla ovplyvniť, nakoľko spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej ako spotrebiteľa. Ak sa spotrebiteľ vzdáva svojho ústavného práva na prejednanie veci pred všeobecným súdom (alebo iným štátnym orgánom Slovenskej republiky) potom vôľa spotrebiteľa v takomto prípade musí byť jasne preukázaná a nespochybniteľná.

19. Za dôvodnú považoval dovolací súd aj námietku povinnej týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

20. Podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

21. Právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR zahŕňa aj právo účastníkov konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Tomuto právu účastníkov konania korešponduje povinnosť súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Zákonnú úpravu tejto povinnosti súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2.

22. Ústavný súd SR sa k povinnosti súdov riadne odôvodniť rozhodnutie vyjadril vo viacerých svojich rozhodnutiach, v ktorých uviedol, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu (sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 358/09 Ústavný súd SR konštatoval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

23. Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. platí aj v odvolacom konaní (ust. § 211 ods. 2 O. s. p.). Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 78/05 uviedol, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Ak odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby vykonal doplňujúce dokazovanie, je potrebné aby v takomto rozhodnutí boli jasne a zrozumiteľne zodpovedané všetky sporné otázky relevantné k odlišnému právnomu posúdeniu, jednak vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu, a jednak k doterajšej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu v analogických prípadoch.

24. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané opodstatnene proti uzneseniu, ktoré je postihnuté inou vadou a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.), dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.).

25. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

26. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.